

**Модельна навчальна програма інтегрованого курсу
«Здоров'я, безпека та добробут»
для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку
(авт. Тороп К. С., Яромола Н. А., Калюкова Ж. С.)**

*«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 26.04.2022 № 383 у редакції
наказу Міністерства освіти і науки України 28.07.2022 № 672)*

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-6 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку відображає засадничі ідеї положення концепції «Нова українська школа» та Державного стандарту базової середньої освіти. Метою базової середньої освіти передбачено розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань здобувачів освіти, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, зміст та види навчальної діяльності учнів із порушеннями інтелектуального розвитку, що спрямовані на реалізацію очікуваних результатів.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня, виховання в нього розуміння потреби здорового способу життя, формування навичок для прийняття самостійного рішення щодо підтримки та зміцнення здоров'я, забезпечення власної безпеки, особистого і суспільного добробуту.

Метою інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» є засвоєння учнями з порушеннями інтелектуального розвитку системи життєво необхідних практичних навичок та умінь, що забезпечують адекватну безпечну поведінку в реальному житті, відповідальність за добробут та здоров'я.

Для реалізації означеної мети визначено такі **завдання**:

формування в учнів поняття про безпечну поведінку в побуті, на вулиці, на природі та при взаємодії із сторонньою людиною;

формування умінь виражати свої потреби, значущі для здоров'я і його збереження (вміння описувати своє самопочуття, здатність привернути увагу педагога в разі поганого самопочуття, нездужання), використовуючи невербальні та вербальні засоби спілкування;

формування інтересу до вивчення себе, власних фізичних можливостей; уявлення про фізичні можливості інших людей (однолітків і дорослих), ознаки здоров'я людини;

формування у здобувачів освіти готовності проявляти самостійність, бути відповідальним за результати своїх вчинків;

розвиток стійкого інтересу до правил здоров'язбережувальної і безпечної поведінки;

формування прихильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;

виховування доброзичливого ставлення один до одного при вирішенні проблемних, життєвих та ігрових ситуацій;

формування мотиваційної сфери гігієнічної поведінки, безпечного життя, почуття відповідальності за збереження і зміцнення здоров'я;
 розвиток пізнавальної діяльності, творчих здібностей, цікавості, розширення кругозору здобувачів освіти;
 розвиток здатності порівнювати, аналізувати життєві ситуації;
 розвиток здатності проводити незалежні спостереження;
 виховання потреби у здоровому способі життя, формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я.

Принципи, на яких ґрунтується програма:

принцип корекційно-розвивальної спрямованості освітнього процесу, що обумовлює розвиток особистості учня і розширює його «зону найближчого розвитку» з врахуванням особливих освітніх потреб; узгодження цілей, змісту й очікуваних результатів навчання;

принцип наступності, що передбачає взаємозв'язок і безперервність освіти учнів із порушеннями інтелектуального розвитку на всіх етапах навчання;

принцип цілісності змісту освіти, що забезпечує наявність внутрішніх взаємозв'язків між окремими предметними галузями і навчальними предметами, що входять до їх складу;

принцип спрямованості на формування діяльності, що забезпечує можливість оволодіння учнями з порушеннями інтелектуального розвитку усіма видами доступної їм предметно-практичної діяльності, способами і прийомами пізнавальної і навчальної діяльності, комунікативною діяльністю і соціально прийнятною поведінкою;

принцип зв'язку з життям спрямований на перенесення засвоєних знань і умінь, навичок і стосунків, сформованих в умовах навчальної ситуації, у різні життєві ситуації, що дозволяє забезпечити готовність учня до самостійного орієнтування й активної діяльності в реальному світі;

принцип варіативності програмного матеріалу передбачає можливість видозміни змісту розділів, їх комбінування, в окремих випадках зміни послідовності у вивченні.

Методи:

методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 практичні, словесні, наочні (за джерелом викладу навчального матеріалу);
 репродуктивні, пояснювальні, пошукові, дослідницькі, проблемні тощо (за характером навчально-пізнавальної діяльності);

індуктивні, дедуктивні, аналіз, синтез, порівняння (за логікою викладу і сприйняття навчального матеріалу).

Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 усні перевірки і самоперевірки результативності оволодіння знаннями, уміннями і навичками;

Методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності: певні заохочення у формуванні мотивації, почуття відповідальності, зобов'язань, інтересів в оволодінні знаннями, уміннями і навичками.

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» відповідає компетентнісному потенціалу соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі, яка полягає в тому, щоб: дотримуватися правил безпечної поведінки у природі; виявляти залежність між станом довкілля і рівнем безпеки, здоров'ям та добробутом суспільства; знаходити, представляти, перетворювати, аналізувати, узагальнювати і логічно організовувати інформацію щодо безпеки, здоров'я і добробуту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; підтримувати власне здоров'я і добробут, дотримуватися здорового способу життя тощо.

У процесі вивчення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» здобувачі освіти повинні:

засвоїти понятійний апарат (назва предметів, дії з ними);

чітко представляти послідовність операцій з побутовими предметами відповідно до правил безпеки;

уміти поводитися в надзвичайних ситуаціях;

освоїти моделі міжособистісного спілкування в різних ситуаціях.

Для навчання створюються такі умови, які дають можливість кожному учню працювати в доступному йому темпі, проявляючи можливу самостійність. Учитель добирає матеріал за об'ємом і диференціює його за ступенем складнощів, виходячи з індивідуальних особливостей розвитку кожної дитини.

У процесі уроку вчитель може використовувати різні види діяльності, які сприятимуть розширенню, повторенню і закріпленню отриманих знань:

ігрову діяльність (сюжетно-рольова, дидактична, театралізована гра);

елементарно трудову діяльність (господарсько-побутова і ручна праця);

образотворчу діяльність (ліплення, малювання, аплікація) тощо.

Індивідуальні форми роботи на уроках органічно поєднуються з фронтальними і груповими.

Формування життєвої компетентності. Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» має унікальні можливості щодо формування життєвих компетентностей здобувачів освіти із порушеннями інтелектуального розвитку, як основи успішної соціалізації особистості. Формувати в учнів необхідні знання, вміння та навички здорового способу життя, навчати їх використовувати отримані знання в повсякденному житті є важливим завданням у процесі формування життєвої компетентності. Освіта в галузі здоров'я поєднує здобуття необхідних знань та вмінь, формування конкретних навичок позитивної поведінки, збереження та зміцнення фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я. Конкретним результатом навчання є розвиток життєвих навичок учнів, зокрема таких, як уміння приймати рішення, розв'язувати проблеми, творчо і критично мислити, спілкуватися, гідно поводитися, чинити опір тиску, доречно виявляти емоції, долати стрес, співчувати, бути громадянином, свідомо ставитися до власного здоров'я і здоров'я свого оточення, надавати першу долікарську допомогу. Життєва компетентність здобувачів освіти має безпосередню залежність від педагогічних дій, які спрямовуються з метою надання необхідної освітньої допомоги, створення належних умов для їх життя, навчання, праці, гри тощо.

Ефективними методиками по формуванню життєтворчих компетенцій на уроках відіграють творчі завдання.

Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» для 5-6 класів включає теоретичні та практичні заняття. Курсом передбачаються самостійні роботи і практичні повторення раніше вивченого матеріалу із закріпленням теоретичних і практичних знань. Викладання базується на знаннях, отриманих на уроках пізнаємо природу, вступ до історії України та громадянської освіти, математики тощо. Зміст програми спрямовано на розширення уявлень здобувачів освіти про свій організм, культуру здоров'я, імунітет, правила особистої гігієни, організації раціональної життєдіяльності, шкоду шкідливих звичок; ознайомлення учнів з основними принципами та закономірностями життєдіяльності людини в природному та соціальному середовищах, спрямованих на розвиток добробуту, безпеки і зміцнення здоров'я. Реалізація програми передбачає проведення розвиваючих і психологічних ігор. Учитель виходячи з матеріально-технічної бази освітнього закладу і рівня підготовленості учнів має право замінювати теми. Час на вивчення тем не регламентується.

Основна частина
5 клас

Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я»			
<p>Здоров'я людини. Поняття про фізичне здоров'я. Поняття «здорова людина». Значення природних факторів (сонця, повітря та води) для зміцнення здоров'я людини. Правила загартовування організму.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Дотримування правил безпеки під час виконання завдання. Дослідження та обговорення ознак живої природи на прикладі людини. Моделювання ситуації «Літній відпочинок».</p>	<p>Учень/учениця - має уявлення про здоров'я та способи його підтримання - знає, розуміє та може пояснити за допомогою вчителя критерії здорової людини (температура тіла, тиск, вага, гострота зору тощо) - розуміє та пояснює за допомогою вчителя значення світла, повітря, води для здоров'я людини - за допомогою наочності може розповісти про способи загартовування організму. Учень/учениця уміє: - оцінювати стан свого здоров'я; - вимірювати температуру свого тіла; - розумно поводитись на</p>	<p>Формування зацікавленості та позитивного ставлення до курсу; формування та розвиток основних природничих та екологічних компетентностей; формування елементарної дослідницької компетенції; розвиток уваги завдяки спостереженням; розвиток мовлення при засвоєнні нових назв; розвиток мислення шляхом встановлення причинно-наслідкових зв'язків у існуванні людини, як частини живої природи; розвиток усного мовлення в процесі відповідей на запитання та самостійного складання</p>

		відкритому сонці.	речень за тематикою уроку.
<p>Раціональна організація життєдіяльності. Режим дня школяра. Режим раціонального харчування. Режим сну. Охорона зору та слуху.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Практична робота: «Складання режиму дня». Моделювання ситуації «Мій день».</p>	<p>Учень/учениця - знає та може пояснити за допомогою вчителя: - що таке режим дня, і чому його треба дотримуватися; - до чого призводить порушення режиму сну і режиму харчування; - важливість дотримання режиму охорони зору і слуху. Учень/ учениця уміє: - складати режим дня; - дотримуватися правил збереження зору і слуху.</p>	<p>Розвиток мислення шляхом аналізу добутих знань про організацію життєдіяльності; формування причинно-наслідкових зв'язків між режимом дня і здоров'ям людини; розвиток пізнавальної активності; збагачення уявлень про здоров'я; розвиток зв'язного мовлення; формування комунікативної культури; розвиток соціально цінних якостей особистості; формування та розвиток основних природничих компетентностей.</p>
<p>Здоровий спосіб життя. Основні складові здорового способу життя людини. Шкідливі звички.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на</p>	<p>Учень/учениця - знає, розуміє та може пояснити за допомогою вчителя: - основні поняття про здоров'я і здоровий спосіб життя; - складові здорового способу</p>	<p>Виховання інтересу до навчання; розвиток пізнавальної активності; формування і збагачення уявлень про здоров'я;</p>

<p>Поняття «токсичні речовини».</p>	<p>запитання за допомогою вчителя. Набуття досвіду в процесі порівняння шкідливих та корисних звичок людей. Коллективне обговорення за допомогою запитань вчителя правил здорового способу життя.</p>	<p>життя; - про вплив на здоров'я людини токсичних речовин; - про виникнення залежності від токсичних речовин, неприпустимість їх вживання. Учень/учениця уміє: - дотримуватися правил здорового образу життя; - пояснювати наслідки недотримання здорового способу життя на основі інформації, що міститься в різних текстах.</p>	<p>розвиток зв'язного мовлення при позначенні основних складових здорового способу життя; розвиток знань дітей щодо корисних і шкідливих впливів на здоров'я; розвиток сприймання та мислення на основі формування вмінь визначати руйнівний вплив на здоров'я людини токсичних речовин; формування та розвиток основних природничих та екологічних компетентностей.</p>
<p>Гігієна харчування. Роль їжі для організму людини. Правила поведінки за столом під час їди. <i>Корисні і шкідливі продукти.</i> Ознаки та причини харчових отруєнь. <i>Отруйні рослини, гриби, ягоди;</i> заходи безпеки. Причини</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Ознайомлення з демонстраційними матеріалами різних видів корисних і шкідливих</p>	<p>Учень/учениця - знає і розуміє значення харчування для здоров'я людини, - за допомогою вчителя може пояснити правила зберігання продуктів; - за малюнками наводить приклади отруйних рослин; - ознайомлений із значенням понять, які характеризують корисні і шкідливі продукти; - за малюнками пояснює</p>	<p>Формування уявлень про гігієну харчування; розвиток наочно-образного мислення на основі усвідомлення знань про корисні і шкідливі продукти; збагачення активного словника новими поняттями; розвиток усної монологічної речі шляхом короткої розповіді за темою уроку та за допомогою вчителя;</p>

<p>отруєння. Перша медична допомога. <i>Холодильник.</i> Правила зберігання продуктів. Терміни реалізації по позначенню на упаковці. <i>Роль води в житті людини.</i> Види води: чиста, брудна, питна, не питна, кип'ячена.</p>	<p>продуктів; Практична робота: за допомогою вчителя проведення дослідження по розпізнаванню отруйних рослин. Формулювання за допомогою вчителя висновків досліджень. Екскурсія реальна/віртуальна за темою «Отруйні рослини».</p>	<p>/визначає значення води для людей; - знає як дотримуватися правил поведінки за столом; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку. Учень/учениця уміє: - дотримуватись правил поведінки за столом під час їди; - розпізнавати корисні і шкідливі продукти харчування; - дотримуватись правил зберігання продуктів; - раціонально користуватись водою.</p>	<p>формування та розвиток основних природничих та екологічних компетентностей; формування елементарної дослідницької компетенції.</p>
<p>Психічне здоров'я. Психічне здоров'я – основа щасливого життя людини. Основні складові психічного здоров'я і благополуччя. Емоції, настрої, пам'ять, здібності людини.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Колективний міні-проект «Наш настрої і емоції» (вплив на оточуючих)</p>	<p>Учень/учениця - знає і відповідає за допомогою запитань вчителя про основні складові психічного здоров'я людини; - ознайомлений з поняттями «емоції», «настрій», «пам'ять»; - має уявлення про основні здібності людини; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані</p>	<p>Розвиток зв'язного мовлення і мислення при порівнянні різних понять; розвиток самостійності при виконанні практичної роботи; розвиток мислення шляхом формування причинно-наслідкових зв'язків між психічним і фізичним здоров'ям людини; елементарний розвиток</p>

		<p>запитання за змістом уроку; - знає і дотримується правил безпеки життєдіяльності під час виконання практичного завдання. Учень/учениця уміє: - керувати своїми емоціями.</p>	<p>аналітичного сприймання шляхом дослідження за своїм настроєм; формування елементарної дослідницької компетенції; формування та розвиток основних природничих , екологічних та культурних компетентностей.</p>
ЗМІСТОВА ЛІНІЯ « ЛЮДИНА І БЕЗПЕКА »			
<p>Людина, середовище її проживання, безпека людини. Безпека оточуючого середовища. Можливі аварійні та небезпечні ситуації. Типові причини їх виникнення. Рятувальні служби.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Дослідження залежності стану здоров'я від природних і технологічних чинників. Екскурсія реальна/віртуальна «Природні небезпеки».</p>	<p>Учень/учениця - розпізнає за допомогою вчителя різні небезпеки оточуючого середовища та побутового походження, - передбачає їх вплив на власне здоров'я та безпеку; - здатний викликати необхідні рятувальні служби в разі необхідності; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку; знає і дотримується правил безпеки життєдіяльності під час</p>	<p>Формування понять «безпека» та «небезпека»; формування уявлень про стихійні явища; розширення понять про природне і соціальне середовище; розвиток мислення на основі формування умінь діяти в умовах небезпеки; розвиток уваги при проведенні досліджень; формування вмінь робити в команді; формування та розвиток</p>

	<p>Моделювання ситуації «Твої дії під час аварійної ситуації».</p>	<p>екскурсії. Учень/учениця уміє: - демонструвати модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в соціальному і природному середовищі.</p>	<p>основних природничих , екологічних та соціальних компетентностей. формування елементарної дослідницької компетенції.</p>
<p>Безпека в побуті. <i>Прибирання приміщень</i> для збереження здоров'я людини. Заходи безпеки при користуванні предметами побутової хімії. <i>Побутові предмети:</i> телевізор, праска, пилосос, газова плита. Правила безпеки.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Практичні роботи: «Правила користування побутовою технікою», «Правила користування предметами побутової хімії».</p>	<p>Учень/учениця - розпізнає ймовірні небезпеки, побутового походження; - називає за допомогою зразків і малюнків деякі предмети побутової хімії; - за малюнками наводить приклади використання предметів побутової хімії у побуті; - ознайомлений з поняттям «побутова техніка»; - знає правила користування праскою, пилососом, телевізором; - знає правила користування газом у побуті; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку.</p>	<p>Формування уявлень про побутову техніку; формування понять порівняння, класифікації, аналізу на основі обстеження різних предметів побутової хімії; розширення понять про правила безпеки в побуті; розвиток зв'язного мовлення при позначенні побутових предметів; формування та розвиток основних екологічних та комунікаційних компетентностей; розвиток пізнавальної активності.</p>

		<p>Учень/учениця уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватися газовою плитою, пилососом, праскою тощо; - безпечно користуватися предметами побутової хімії; - дотримуватись правил безпеки у побуті. 	
<p>Пожежна безпека. Причини й умови виникнення пожеж. Основні правила пожежної безпеки. Дії при виникненні пожежі.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Практичні вправи: Виклик служби порятунку і пожежної служби. Онлайн-перегляд «Пожежі». Моделювання ситуації «Твої дії під час пожежі».</p>	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає за допомогою вчителя та наочною опорою умови виникнення пожеж; - має уявлення щодо шляхів профілактики виникнення та розвитку пожежі; - ознайомлений з основними правилами пожежної безпеки; - визначає за допомогою вчителя негативні наслідки користування відкритим вогнем у обмеженому просторі; - знає як зателефонувати в пожежну службу. <p>Учень/учениця уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати набуті знання та навички на практиці; - демонструвати елементарну 	<p>Формування понять «безпека» та «небезпека»; формування уявлень про пожежі; розвиток мислення на основі формування умінь діяти в умовах небезпеки - пожежі; розвиток уваги при проведенні практичних вправ; формування вміння працювати в команді; формування та розвиток основних екологічних та соціальних компетентностей; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>

		<p>модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами пожежної безпеки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміє самостійно зателефонувати в пожежну службу. 	
<p>Безпека в докiллі. Безпечна поведінка в громадських місцях. Особливості поведінки з незнайомими людьми. <i>Мінна безпека.</i> Тварини навколо нас. Заходи безпеки при спілкуванні з домашніми і дикими тваринами. Безпека на воді. Правила купання в водоймах.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Міні-практикум «Мінна безпека (сьогодення)». Моделювання ситуації «Спілкування з незнайомими людьми». Моделювання ситуації «Купання в річці і в морі».</p>	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про небезпечність ігор, що можуть призвести до потрапляння до закритого простору, з якого важко вибратися; - розповідає за запитаннями вчителя про мінну безпеку та способи повідомлення про своє місцезнаходження; - ознайомлений з наслідками надзвичайної ситуації, що обумовлена небезпекою; - має елементарне уявлення про способи безпечної поведінки під час виникнення небезпечних ситуацій; - має уявлення про небезпеку на воді. <p>Учень/учениця уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати набуті знання та 	<p>Формування вміння орієнтуватися у ситуації; формування уявлень про мінну безпеку; розвиток усного мовлення в процесі відповіді на запитання та складання запитань, за незначною допомогою вчителя; формування та розвиток основних комунікаційних та соціальних компетентностей; розвиток емоційного сприймання; збагачення активного словника новими поняттями; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>

		<p>навички на практиці; - самостійно зателефонувати в службу порятунку; - виконувати усі рекомендації мінної безпеки; - безпечно поводитись в громадських місцях та з незнайомими людьми.</p>	
<p>Стихійні лиха. Небезпеки природного середовища. Правила поведінки під час сильного вітру, грози та в разі потрапляння в зону підтоплення.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Онлайн-перегляд «Стихійні явища». Моделювання ситуації «Як поводитись під час стихійного лиха».</p>	<p>Учень/учениця - має уявлення про природні екологічні проблеми; - називає за запитаннями вчителя наслідки екологічних криз; - знає і називає за допомогою вчителя правила поведінки під час сильного вітру, грози тощо; - має уявлення про способи збереження природи; - ознайомлений з причинами та наслідками різних природних екологічних криз.</p> <p>Учень/учениця уміє: - розрізняти небезпеки природного середовища; - дотримуватись правил поведінки під час стихійного</p>	<p>Формування вміння орієнтуватися у ситуації; розвиток активного мовлення та збагачення словникового запасу на матеріалі відомостей про різні стихійні лиха; розвиток вміння за допомогою вчителя визначати ситуації, що небезпечно впливають на екологічний становище; формування дбайливого ставлення до природи; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці; розвиток уваги при проведенні досліджень; формування вміння робити в команді;</p>

		лиха.	формування та розвиток основних природничих , екологічних компетентностей.
<p>Безпека на дорозі. Безпека руху пішоходів. Знайомство з дорожніми знаками. Азбука дорожнього руху. Місто і його транспорт. Безпека пасажира. Безпека руху велосипедиста.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Дослідження рівня сформованості власних навичок учасника дорожнього руху. Моделювання ситуацій: «Я – пішохід. Правила дорожнього руху для пішоходів» «Я – пасажир. Поводження у громадському транспорті» «Я- велосипедист. Дотримання правил дорожнього руху велосипедистом» «Надання допомоги собі та</p>	<p>Учень/учениця - визначає за допомогою вчителя потенційні небезпеки на дорозі для свого здоров'я; - моделює за підказками вчителя ситуації «я – пішохід», «я – пасажир», «я – велосипедист»; - моделює за допомогою вчителя послідовність дій у небезпечних ситуаціях на дорозі; - приймає прості рішення щодо надання допомоги собі та іншим особам; - знає основні дорожні знаки; - знає і розуміє як звернутися до інших осіб чи до відповідних служб у разі необхідності. Учень/учениця уміє: - застосовувати набуті знання та навички на практиці; - користуватися громадським транспортом; - застосовувати в реальному житті правила для пішоходів;</p>	<p>Формування вміння орієнтуватися у ситуації; формування уявлень про безпеку на дорозі; формування навичок запам'ятовування та адекватного відтворення інформації; формування та розвиток основних комунікаційних та соціальних компетентностей; розвиток емоційного сприймання; збагачення активного словника новими поняттями; формування вміння робити в команді; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>

	іншим особам при травмах»	- дотримуватись правил дорожнього руху для велосипедиста; - викликати службу порятунку, поліцію та швидку допомогу в разі необхідності.	
ЗМІСТОВА ЛІНІЯ « ЛЮДИНА І ДОБРОБУТ »			
<p>Людина і добробут. Добробут — ступінь задоволення певних потреб людини. Складники добробуту. <i>Особистий добробут.</i> Якість твого життя. Планування власного часу. Кишенькові гроші. <i>Родинний добробут.</i> Сім'я та її потреби. Добробут сім'ї. <i>Суспільний добробут.</i> Життя у суспільстві, вміння поводитись у соціумі. Допомога іншим,</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Прості обговорення. Короткі усні відповіді на запитання за допомогою вчителя. Моделювання ситуацій: «Доходи і витрати кишенькових грошей»; «Сімейний бюджет. Найпростіше планування бюджету»; «Розподіл обов'язків у сім'ї» Онлайн-перегляд «Життя у соціумі».</p>	<p>Учень/учениця - розуміє та може пояснити за допомогою вчителя поняття слова добробут; - має елементарні уявлення про особистий добробут, родинний добробут, суспільний добробут; - визначає за допомогою вчителя значення власного здоров'я, безпеки та добробуту для подальшого дорослого життя; - може пояснити поняття «кишенькові гроші»; - визначає і може сформулювати свої інтереси, потреби та бажання; - розуміє, як за допомогою дорослого розподіляти свій</p>	<p>Формування уявлень про поняття добробут та його складники; формування понять класифікації та аналізу на основі порівняння складових добробуту – особистий, родинний, суспільний; формування уявлень про поняття волонтерство; стимулювання активності в спілкуванні; формування потреби контролювати та оцінювати власні дії; формування потреби цінувати людське життя та поважати права людини;</p>

<p>добросусідство. Волонтерство.</p>		<p>вільний час та проявляти зацікавленість деякими видами діяльності; - розуміє і може пояснити поняття «добре» і «погано»; - знає про бережливе ставлення до своїх та чужих речей; - має елементарні поняття про сімейний бюджет; - за допомогою дорослого аналізує зв'язок між своїми потребами та бюджетом сім'ї; - має деякі уявлення і може пояснити про можливість законного заробітку для підлітків; - розуміє та може пояснити за допомогою вчителя поняття слова «волонтерство».</p> <p>Учень/учениця уміє: - за допомогою дорослого розподіляти свій вільний час та проявляти зацікавленість деякими видами діяльності; - бережно ставитись до своїх та чужих речей; - розпоряджатися кишеньковими</p>	<p>виховання відповідальності та культури поведінки; збагачення активного словника новими поняттями; розвиток емоційного сприймання; формування та розвиток основних комунікаційних та соціальних компетентностей; формування вміння робити в команді; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички в повсякденному житті.</p>
--	--	--	--

		грошима; - надати невелику допомогу іншим людям у разі потреби; - виконувати свої невеликі постійні обов'язки у сім'ї.	
--	--	--	--

6 клас

Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності	Очікувані результати навчання	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
ЗМІСТОВА ЛІНІЯ «ЛЮДИНА І ЗДОРОВ'Я»			
<p>Здоров'я та хвороба. Цінність здоров'я. Чинники, що впливають на здоров'я. Щоденне піклування про своє здоров'я. Гігієна тіла, корисні звички. Вікові зміни в організмі людини. Причини порушення здоров'я. Травми, опіки, обмороження та захворювання, їх профілактика. Традиції збереження здоров'я в родині.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання вчителя. Дослідження та обговорення ознак здорової та хворої людини. Моделювання ситуації «Перша допомога в разі травматизму» Практична робота «Вимірювання температури тіла».</p>	<p>Учень/учениця - має уявлення про стан свого здоров'я та способи його підтримання; - знає, розуміє та може пояснити за допомогою вчителя критерії здорової людини (температура тіла, тиск, вага, гострота зору та ін.); - розуміє та пояснює за допомогою вчителя відмінні ознаки здорової та хворої людини; - має елементарні знання про травми, опіки, хвороби; може за допомогою вчителя і наочності розповісти про них; - пояснює за допомогою вчителя наслідки недотримання здорового способу життя; - за допомогою вчителя пояснює</p>	<p>Формування зацікавленості та позитивного ставлення до курсу; розвиток уваги завдяки спостереженням за станом свого здоров'я; розвиток мовлення при засвоєнні нових назв; розвиток мислення шляхом встановлення причинно-наслідкових зв'язків при порівнянні здорової та хворої людини; розвиток усного мовлення в процесі відповідей на запитання та самостійного складання речень за тематикою уроку; збагачення уявлень про здоров'я людини та причини його порушення; формування та розвиток</p>

		<p>вікові зміни в організмі людини.</p> <p>Учень/учениця уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювати стан свого здоров'я; - вимірювати температуру свого тіла; - надати за допомогою дорослого першу допомогу при невеликих травмах. 	<p>основних природничих та екологічних компетентностей;</p> <p>формування елементарної дослідницької компетенції.</p>
<p>Здоровий спосіб життя.</p> <p>Принципи здорового способу життя.</p> <p>Показники здоров'я і розвитку підлітків.</p> <p>Раціональна організація життєдіяльності підлітків.</p> <p>Шкідливі звички.</p> <p>Вплив на здоров'я підлітків мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів тощо.</p> <p>Небезпека куріння, вживання алкогольних та токсичних речовин.</p> <p>Пагубність пасивного</p>	<p>Розповідь.</p> <p>Пояснення.</p> <p>Демонстрація відео.</p> <p>Дидактичні ігри.</p> <p>Обговорення.</p> <p>Усні відповіді на запитання вчителя.</p> <p>Моделювання ситуації «Розв'язання конфлікту між однокласниками»</p> <p>Коллективне обговорення за допомогою запитань вчителя булінгу та кібербулінгу серед підлітків.</p> <p>Моделювання рольової ситуації «Віртуальні знайомства».</p>	<p>Учень/учениця знає, розуміє та може пояснити за допомогою вчителя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття про здоров'я і здоровий спосіб життя; - про вплив на здоров'я підлітків мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів; - про вплив на здоров'я людини куріння, вживання алкогольних і токсичних речовин; - про вплив конфліктів на здоров'я людини; - має уявлення про поняття булінг і кібербулінг, та способи їх подолання; - пояснює за допомогою вчителя що таке безпека в інтернеті; - розуміє небезпечність 	<p>Набуття досвіду в процесі порівняння шкідливих та корисних звичок людей;</p> <p>розвиток мислення шляхом аналізу добутих знань про булінг та кібербулінг;</p> <p>формування причинно-наслідкових зв'язків між знаходженням в інтернеті і здоров'ям;</p> <p>формування і збагачення уявлень про конфлікти;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення при позначенні основних складових здорового способу життя;</p> <p>формування комунікативної культури;</p> <p>розвиток соціально цінних</p>

<p>куріння. Вплив на організм різних чинників, які приводять до шкідливих звичок. Вплив конфліктів на здоров'я людини. Причини виникнення конфліктів. Подолання конфліктів. Булінг та кібербулінг, способи боротьби з ними. Безпека в інтернеті. Правила безпечного знаходження у віртуальному середовищі.</p>		<p>знаходження у віртуальному середовищі. Учень/учениця уміє: - дотримуватися правил здорового образу життя; - формувати у себе корисні звички; - будувати дружні стосунки з однолітками; - дотримуватись правил безпечного знаходження у віртуальному середовищі; - подолати булінг серед одноліток.</p>	<p>якостей особистості; формування та розвиток основних природничих та соціальних компетентностей.</p>
<p>Гігієна харчування. Збалансованість харчування. Харчові продукти та поживні речовини. Вітаміни та їх вплив на здоров'я. Значення води для організму людини. Можливі небезпеки</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Ознайомлення з демонстраційними</p>	<p>Учень/учениця - знає і розуміє значення харчування для здоров'я людини; - за допомогою вчителя може пояснити на елементарному рівні поняття «збалансованість харчування»; - за малюнками наводить</p>	<p>Формування уявлень про збалансованість харчування; розвиток наочно-образного мислення на основі усвідомлення знань про харчові продукти і харчові речовини; збагачення активного словника новими поняттями; розвиток усної монологічної</p>

<p>при використанні неякісної води. Вибір продуктів харчування. Екологічно чисті продукти харчування. Режим раціонального харчування. Гігієна харчування. Харчові отруєння. Домедична допомога при харчових отруєннях. Хвороби брудних рук (дизентерія).</p>	<p>матеріалами різних видів екологічно чистих продуктів; Практична робота: «Перша допомога при харчовому отруєнні». Онлайн-перегляд «Хвороби брудних рук». Моделювання рольових ситуацій щодо гігієни харчування.</p>	<p>приклади екологічно чистих продуктів; - ознайомлений із значенням понять «харчові продукти і харчові речовини»; - за малюнками пояснює /визначає значення води для людей; - знає і дотримується правил гігієни харчування; - розповідає за допомогою вчителя про харчові отруєння; - розуміє, що таке хвороби брудних рук; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку. Учень/учениця уміє: - дотримуватись правил гігієни харчування; - розпізнавати поняття «харчові продукти» і «харчові речовини»; - дотримуватись правил раціонального харчування; - оказати простішу допомогу при харчовому отруєнні.</p>	<p>речі шляхом короткої розповіді за змістом уроку за допомогою вчителя; формування та розвиток основних природничих та екологічних компетентностей; формування елементарної дослідницької компетенції; формулювання за допомогою вчителя висновків досліджень.</p>
<p>Психічне здоров'я.</p>	<p>Розповідь.</p>	<p>Учень/учениця</p>	<p>Розвиток мислення шляхом</p>

<p>Збереження і зміцнення психічного здоров'я. Основні складові психічного здоров'я. Емоції, настрої, співчуття. Емоційно-вольове життя людини. Сприйняття інформації. Види пам'яті. Формування адекватної самооцінки. Вміння володіти собою, подолання негативних станів (агресія, гнів). Значення сну для психічного здоров'я підлітків. Вплив оточуючого середовища на психічне здоров'я людини. Значення релаксації для зміцнення психічного здоров'я.</p>	<p>Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Колективний міні-проект «Вміння володіти собою» (соціальне середовище). Прості практичні вправи на релаксацію.</p>	<p>- знає і відповідає за допомогою запитань вчителя про основні складові психічного здоров'я людини; - ознайомлений з поняттями «співчуття», «емоції», «настрій», «агресія», «дратливість», «релаксація»; - має уявлення про формування адекватної самооцінки; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку; - знає і дотримується правил безпеки життєдіяльності під час виконання практичного завдання. Учень/учениця уміє: - володіти собою, - подолати свій негативний стан; - виконувати прості вправи на релаксацію; - дотримуватись режиму здорового сну і відпочинку; - керувати своїми емоціями; - надати об'єктивну самооцінку.</p>	<p>формування причинно-наслідкових зв'язків між психічним і фізичним здоров'ям людини; елементарний розвиток аналітичного сприймання шляхом дослідження за своїм настроєм; розвиток зв'язного мовлення і мислення при порівнянні різних понять; формування умінь володіти собою; формування умінь надавати об'єктивну самооцінку; розвиток самостійності при виконанні практичної роботи; формування елементарної дослідницької компетенції; формування та розвиток основних природничих, соціальних та культурних компетентностей.</p>
--	---	--	---

ЗМІСТОВА ЛІНІЯ « ЛЮДИНА І БЕЗПЕКА »

<p>Людина, середовище її проживання, безпека людини. Безпека та небезпека оточуючого середовища. Безпечна поведінка в громадських місцях. Захист від кримінальних небезпек. Екстремальні та надзвичайні ситуації. Автономна ситуація. Правила поведінки в різних автономних ситуаціях . Правила поведінки з незнайомими людьми. Ризики проникнення в оселю зловмисників.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Екскурсія реальна/віртуальна «Безпека в громадських містах». Моделювання ситуації «Поведінка з незнайомими людьми». Моделювання ситуації «Автономна ситуація».</p>	<p>Учень/учениця - розпізнає за допомогою вчителя різні небезпеки оточуючого середовища ; - передбачає їх вплив на власне здоров'я та безпеку; - знає як викликати необхідні рятувальні служби в разі необхідності; - знає простіші правила самозахисту під час надзвичайної ситуації; - має уявлення про елементарні правила домедичної допомоги; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку; - знає і дотримується правил безпеки життєдіяльності. Учень/учениця уміє: - демонструвати модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами в соціальному і природному середовищі;</p>	<p>Формування понять «безпека» та «небезпека»; розширення понять про природне і соціальне середовище; формування уявлень про аварійні ситуації; розвиток мислення на основі формування умінь діяти в умовах небезпеки; розвиток уваги при проведенні досліджень; формувати вміння робити в команді; формування та розвиток основних природничих , екологічних та соціальних компетентностей. формування елементарної дослідницької компетенції.</p>
---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - викликати необхідні рятувальні служби. - безпечно поводитись в громадських місцях та з незнайомими людьми. 	
<p>Безпека в побуті. Електропостачання, газопостачання, водопостачання сучасних будинків. Безпечно користування різними побутовими приладами. Ризики побутового травмування. Правила безпеки при ураженні електричним струмом, попадання засобів побутової хімії на шкіру та в очі, отруєнні отрутохімікатами. Можливі аварійні та небезпечні ситуації. Типові причини їх виникнення. Способи оповіщення про них.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Практична робота «Правила користування побутовою технікою». Моделювання ситуації «Твої дії під час аварійної ситуації з газовими приладами».</p>	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> - розпізнає ймовірні небезпеки, побутового походження; - знає правила користування побутовими приладами; - за малюнками та за допомогою вчителя розказує правила безпеки при ураженні електричним струмом; - знає правила користування газом у побуті; - знає простіші правила самозахисту під час аварійної ситуації; - відповідає за допомогою вчителя на чітко сформульовані запитання за змістом уроку. <p>Учень/учениця уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватися газовою плитою; - користуватися побутовими приладами; - безпечно користуватися 	<p>Формування уявлень про побутові прилади; формування понять порівняння, класифікації, аналізу на основі обстеження різних предметів побутової хімії; розширення понять про правила безпеки в побуті; розвиток зв'язного мовлення при позначенні побутових предметів; формування та розвиток основних екологічних та комунікаційних компетентностей; розвиток пізнавальної активності.</p>

<p>Рятувальні служби. Дії під час виникнення аварійних ситуацій. Самозахист. Найпростіша домедична допомога.</p>		<p>предметами побутової хімії; - дотримуватись правил безпеки у побуті; - викликати необхідні рятувальні служби.</p>	
<p>Пожежна безпека. Види пожеж. Причини їх виникнення. Способи гасіння невеликих пожеж. Правила поведінки під час пожежі. Самозахист під час пожежі. Засоби пожежогасіння.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Практичні вправи: виклик пожежної служби і швидкої допомоги. Онлайн-перегляд «Правила пожежної безпеки». Моделювання ситуації «Самозахист під час пожежі».</p>	<p>Учень/учениця - визначає за допомогою вчителя та наочною опорою причини виникнення пожеж, способи гасіння пожеж; - має уявлення щодо шляхів профілактики виникнення та розвитку пожежі; - ознайомлений з основними правилами пожежної безпеки; - визначає за допомогою вчителя негативні наслідки користування відкритим вогнем у обмеженому просторі; - знає як зателефонувати в пожежну службу та швидку допомогу; Учень/учениця уміє: - застосовувати набуті знання та навички на практиці; - демонструвати елементарну</p>	<p>Розширення понять «безпека» та «небезпека»; розширення понять про правила безпеки в побуті; розширення уявлень про пожежі та способи їх гасіння; розвиток мислення на основі формування умінь діяти в умовах небезпеки - пожежі; розвиток уваги при проведенні практичних вправ; формування вміння робити в команді; формування та розвиток основних екологічних та соціальних компетентностей; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>

		<p>модель безпечної поведінки згідно з інструкціями і правилами пожежної безпеки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уміє самостійно зателефонувати в пожежну службу, викликати швидку допомогу. 	
<p>Безпека в довкіллі. Мінна безпека. Що робити у разі виникнення вибухонебезпечних предметів. Що робити, якщо опинились поблизу вибуху. Безпека на воді. Основні правила поведінки на воді та біля водоймищ. Тварини навколо нас. Безпека спілкування з дикими та бездомними тваринами. Збереження природного середовища.</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Міні-практикум «Мінна безпека. Вибухонебезпечні предмети». Моделювання ситуації «Відпочинок біля водойми».</p>	<p>Учень/учениця</p> <ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про небезпечність ігор, що можуть призвести до потрапляння до закритого простору, з якого важко вибратися; - розповідає за запитаннями вчителя про мінну безпеку, вибухонебезпечні предмети та дії при їх знаходженні; - ознайомлений з наслідками надзвичайної ситуації, що обумовлена небезпечними ситуаціями; - має елементарне уявлення про способи безпечної поведінки під час виникнення небезпечних ситуацій; - має уявлення про небезпеку на воді. 	<p>Розширення вміння орієнтуватися у ситуації; розширення понять про мінну безпеку; формування уявлень про вибухонебезпечні предмети; розвиток усного мовлення в процесі відповіді на запитання та складання запитань, за незначною допомогою вчителя; формування та розвиток основних комунікаційних та соціальних компетентностей; розвиток емоційного сприймання; збагачення активного словника новими поняттями; розширення вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>

<p>Корисні зміни довкілля для здоров'я людей. Негативні наслідки технічного прогресу.</p>		<p>- розуміє і розповідає за допомогою вчителя про збереження природного середовища. Учень/учениця уміє: - застосовувати набуті знання та навички на практиці; - самостійно зателефонувати в службу порятунку; - виконувати усі рекомендації мінної безпеки; - безпечно поводитись в воді та біля водойм. - приймати посильну участь у збереженні природного середовища.</p>	
<p>Безпека дорожнього руху. Безпека руху пішохода. Перехід дороги. Види пішохідних переходів. Знаки. Дорожня розмітка. Види перехресть. Перехід дороги з трамвайними коліями. Безпека на зупинках</p>	<p>Розповідь. Пояснення. Демонстрація відео. Дидактичні ігри. Обговорення. Усні відповіді на запитання. Дослідження рівня сформованості власних навичок учасника дорожнього руху.</p>	<p>Учень/учениця - визначає за допомогою вчителя потенційні небезпеки на дорозі для свого здоров'я; - моделює за підказками вчителя ситуації «я – пішохід», «я – пасажир», «я – велосипедист»; - моделює за допомогою вчителя послідовність дій у небезпечних ситуаціях на дорозі та у разі ДТП.</p>	<p>Розширення вміння орієнтуватися у ситуації; розширення уявлень про безпеку на дорозі; формування основних уявлень про ДТП; формування навичок запам'ятовування та адекватного відтворення інформації; формування та розвиток</p>

<p>громадського транспорту. Безпека пасажирів у громадському транспорті. Правила поведінки у транспортному засобі. Правила поведінки біля залізничних колій. Перехід залізниці. Основні вимоги правил дорожнього руху для велосипедиста. Основні знаки, що потрібно знати велосипедисту. Дорожньо-транспортні пригоди. Правила поведінки в разі ДТП.</p>	<p>Моделювання ситуацій: «Я – пішохід. Перехід дороги з трамвайними коліями. Перехід залізниці». «Я – пасажир. Поводження у різних транспортних засобах». «Я - велосипедист. Дотримання правил дорожнього руху велосипедистом» «Твоя поведінка у разі ДТП»</p>	<p>- приймає прості рішення щодо надання допомоги собі та іншим особам; - знає основні дорожні знаки; - знає і розуміє як звернутися до інших осіб чи до відповідних служб у разі необхідності. Учень/учениця уміє: - застосовувати набуті знання та навички на практиці; - користуватися громадським транспортом; - застосовувати в реальному житті правила для пішоходів; - дотримуватись правил дорожнього руху для велосипедиста; - викликати службу порятунку, поліцію та швидку допомогу в разі необхідності.</p>	<p>основних комунікаційних та соціальних компетентностей; розвиток емоційного сприймання; збагачення активного словника новими поняттями; формування вміння робити в команді; формування вмінь застосовувати набуті знання та навички на практиці.</p>
ЗМІСТОВА ЛІНІЯ « ЛЮДИНА І ДОБРОБУТ »			
Людина і добробут.	Розповідь.	Учень/учениця	Розширення уявлень про

<p>Добробут — ступінь задоволення певних потреб людини.</p> <p>Складники добробуту.</p> <p><i>Особистий добробут.</i></p> <p>Якість нашого життя.</p> <p>Особисті потреби, бажання, інтереси.</p> <p>Планування власного часу. Задоволення власних потреб. Власні гроші.</p> <p>Вибір товарів для задоволення власних потреб.</p> <p><i>Родинний добробут.</i></p> <p>Сім'я та її потреби.</p> <p>Добробут сім'ї.</p> <p>Взаєморозуміння, взаємоповага та взаємопідтримка в родині. Посильний внесок дітей у сімейний добробут.</p> <p>Родинні стосунки.</p> <p><i>Суспільний добробут.</i></p> <p>Забезпеченість</p>	<p>Пояснення.</p> <p>Демонстрація відео.</p> <p>Дидактичні ігри.</p> <p>Обговорення.</p> <p>Усні відповіді на запитання.</p> <p>Моделювання ситуацій: «Вибір товарів за власні гроші»; «Сімейний бюджет. Шляхи економії води, газу, електроенергії в оселі»; «Волонтерство у місцевій громаді»</p> <p>Онлайн-перегляд «Мої мрії – шлях у майбутнє».</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розуміє та може пояснити за допомогою вчителя поняття слова добробут; - має елементарні уявлення про особистий добробут, родинний добробут, суспільний добробут; - визначає за допомогою вчителя значення власного здоров'я, безпеки та добробуту для подальшого дорослого життя; - може пояснити поняття «кишенькові гроші», «власні гроші»; - визначає і може сформулювати свої інтереси, потреби та бажання; - розуміє, як розподіляти свій вільний час та проявляти зацікавленість деякими видами діяльності; - знає про бережливе ставлення до своїх та чужих речей; - має елементарні поняття про сімейний бюджет; - за допомогою дорослого аналізує зв'язок між своїми потребами та бюджетом сім'ї; 	<p>поняття добробут та його складники;</p> <p>подальше формування понять класифікації та аналізу на основі порівняння складових добробуту – особистий, родинний, суспільний;</p> <p>розширення уявлень про поняття волонтерство;</p> <p>стимулювання активності в спілкуванні;</p> <p>подальше формування потреби контролювати та оцінювати власні дії;</p> <p>подальше формування потреби цінувати людське життя та поважати права людини;</p> <p>виховання відповідальності та культури поведінки;</p> <p>збагачення активного словника новими поняттями;</p> <p>розвиток емоційного сприймання;</p> <p>формування та розвиток основних комунікаційних та соціальних компетентностей;</p> <p>формування вміння робити в</p>
---	---	--	---

<p>населення необхідними матеріальними і духовними благами. Життя у суспільстві, вміння поводитись у соціумі. Допомога іншим, добросусідство. Волонтерство. Чи може підліток бути волонтером. Волонтерський рух . Поняття людської гідності. Турбота держави про життя людей.</p>		<p>- має деякі уявлення і може пояснити про можливість законного заробітку для підлітків; - розуміє та може пояснити за допомогою вчителя поняття слова «волонтерство». Учень/учениця уміє: - за допомогою дорослого розподіляти свій вільний час та проявляти зацікавленість деякими видами діяльності; - бережно ставитись до своїх та чужих речей; - розумно розпоряджатися власними коштами; - надати допомогу іншим людям у разі потреби; - виконувати свої невеликі постійні обов'язки у сім'ї; - займатися волонтерством на початковому рівні.</p>	<p>команді; подальше формування вмінь застосовувати набуті знання та навички в повсякденному житті.</p>
---	--	--	---

Прикінцева частина

Вибір форм, змісту та способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється залежно від дидактичної мети.

Оцінювання має бути орієнтованим на:

- очікувані результати навчання на відповідному етапі освітнього процесу;
- ключові компетентності, а саме: вільне володіння державною мовою, математична компетентність, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість і фінансова грамотність;
- наскрізні вміння, а саме: висловлювати власну думку, критично і системно мислити, логічно обґрунтовувати позицію, діяти творчо, виявляти ініціативу, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, вирішувати проблеми, співпрацювати з іншими.